

1550/61.
MARWNAD

YN COFFADWRIAETH AM YR ENWOG

Mr. GRYFFYDD MORGANS,

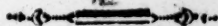
OR CLYNHIR YMHLWYF

LLANDEILO-TALYBONT,

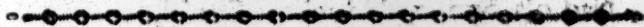
SIR FORGANWG;

Yr hwn fu ddefnyddiol mewn gwlad ac Eglwys,
ac a ymadawod ar Byd Rhagfyr 18ed, 1795.

Gan J. H. ac O. D.

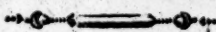
Sal 112, 6. Y cyfiawn fydd byth mewn coffadwriaeth.

ABARTAW:

Argraphwyd gan S. LLAWELLYN.

MARWNAD.

1.
RWY'N rhyfeddu hyn yn rhywfodd,
 Pa'm ar gynnydd na bae canodd;
 Yn mynd ymlaen ar gân yn gynnar,
 Yn ddigelu a gado'i galar;
 Waith l un o'rffyddlon frodyr,
 Fynd heb fwstwr at ei feistr,
 I'r sanctaidd dir or Clynhîr.
 Uwch awyr mewn awen;
 Fe ga's ei barchi gan ei berchen
 Yn yr ailyd lle roedd ei elfen:
 Nid oedd ef ddim yn ddierth yma
 Er yn foreu, o hedd Calfaria:
 Ac yn awr'nol torri'r wawr.
 Mae'n dirfawr rhyfeddu,
 Gvda miloedd yn cydfolu,
 Yn ddi ddiwedd byth heb dewi.

2.
 Dyna waith y gwardigion,
 Ac Uchel Swm ar fynydd Sion;
 A thyna fydd ei gwaith mewn Undeb
 Tra paro oesoedd tragwyddoldeb;
 "Iddo 'fe yr hwn an Carodd,
 "Oll o gvlchon, ac an golchodd,
 "Yn rhydd a rhâd yn ei waed,"
 Ai caniad ar gvnydd,
 Yn ddigelu gyda'i gilydd,
 Am y gorau yn dragwydd:
 Pe haet yn cynig gwerth y ddaeren,
 I GRYFFYDD MORGANS, am ei fargen;
 Ni cholle'i fraint ymhlith y Saint,
 Gan gymmai t ei gwynfyd:
 Nid o's Synwyr'ddychon Sonid,
 Ei nefol Elfен yn yr Ailfyd,

3.
 Nis gallaf ganu gair o'm genau,

I chwi ddynion, am ei ddoniau,
 Gwaith rhy anhawdd, imi enwi,
 Llai nae hanner waethach hynny;
 Morgans aeddfwyn ddaeth yn aeddfed,
 Y perlin gwiwlan, (heb neb yn gweled,)
 Fel t'wssen lawn hyfryd iawn,
 Gwyn fyd pe cawn feddu
 Ar ddau parth, or yspryd hynny
 Oedd yn ei feddiant, cyn myn'd ifynu;
 Harddy rhodiodd ffordd paradwys,
 Seren eglur yn yr Eglwys;
 Ei beraidd lais a ddodau gais,
 A dyfais mewn Dynion;
 Iw ei ganlyn waith argoelion,
 Fod tynfa'i Swm tua Mynydd Sion.

*Fe fu ddiwyd hyd ei ddiwedd,
 Mawr y rhanwyd iddo rhinwedd;
 Mae tyfion gwmmwl ymma'n canmol,
 Am ei gariad tra rhagorol;
 Gwranddo'n fwyn ar gwyn y gweiniaid
 Oedd ei ddefod, ar ymddifaid,
 Clynnau clyw, esgyrn briw,
 Y cyfryw a'r cryfion;
 *Cha'er un o ddegwm y m'eddygon,
 Mwy rhogorol, dan y goron:
 Ymhob man nid oedd yn mynnu,
 Fawr o Elw am ei eli;
 Ond gwneud ei rhan i gryf a gwan,
 Heb Arian ond ychydig;
 (Yr wan meddal) p'le cair meddyg?
 Na neb oi nodau, mor nouedig.

3.
 Ar ei daith cas ei fandithio,
 Duw arddelau, waith ei ddwy'law;
 Yr un pethau, rhoed Duw Bethel,
 Sef mawr ddoniau etto i Ddaniel;
 Nerth y gaffo i dduwiol goffa,
 A chreda hefyd i'r Jehofa:

Byw yn glos, ddyddiau'oes ;
 Ac agos heb nagu,
 Ac yn benna'i ymddibennu,
 Fel oedd ei dâd yngwaed yr Jesu
 Y weddw wiwlan ddelo i weled,
 Mae'r Gvfaill goreu heb fynd i gered,
 Os Jesu yw, ei phriod gwiw,
 Mae hwn yn byw beunydd ;
 Gwr haeddau'garu yn dragwydd,
 Ai sanctaidd goffa er marw GRYFFYDD,

6.

Gwir yw bod loesau tiw'r Eglwys,
 Lle'r oedd e'n delo, ac yn ei deulu
 Capel Iago! na ddioged,
 Edynion Symil, a Llanfamed,
 Cofiwch Eiriau'r Jones yn astud
 'Rhai oedd fel cleddau'r dydd y claddwyd,
 "Maer Jesu'n fyw (gwirionedd yw)
 "A byw fydd ei eiddo ;"
 O! dyna Ddlyn. fy'n nefol dasto,
 Cyn mynd tiwy angau i dir ango.
 Yr oedd y geiriau'n dda rhagorol
 Os rhowch eich bryd ar gariad brawdol,
 Byw yn un a chytun,
 A dilyn eich Dyled,
 Peidiwch wylu chwi gewch weled
 Gwnaiff Duw'r gallu, fynu'ch colled

7.

Byddwch ddiwyd hyd y diwedd,
 Chwi gewch goron o drugaredd ;
 Y Parchedig Jones addawodd,
 Ddod ich gweled i gael gwleddosdd ;
 Mae Addew'dion Siriol Siml,
 Genych bobl yn y Bibl,
 Dywedodd Crist y flyddlon dyft
 (Rhowch glyft i'w ei Eiriau)
 "Hyd y diwedd na'ch gadawau,"
 Ymrowch i gm'ryd ol ei gamrau ;

Bywer ei glod a bod yn ufudd
Yw Swn auraid ei leferydd,
Cario'r grôs ddyddiau'ch oes,
Yn ddiôs, ai ddilyn ;
Peidio ai wadu, chwi gewch wedyn
Cyda'r dyrfa fraint ddiderfyn.

8.

Gorau clod yw Iod yn barod,
Cyn ir angau ddod ai ddyrnod ;
Gwell ymwrol cyn del marw,
Lamp heb olew ni'ddwg elw ;
Yn awr yw'r amser cymmeradwy,
Tra bo cennadon ar yr adwy ;
A Dydd y gras, heb fynd i mas,
Peth urdda yw heddy ;
Dos neb all goelio a diogelu
Na bydd e farw cyn y foru.
Duw y nefoedd a'n gwneio'n ufydd
I wra ndo'n forau ei leferydd,
Mae etto Le gydag E.
Rhoed Olau ini goelio
Er mwyn yr Iesu ni gawn roeso,
Gwir wy'n addaw (diolch iddo)

9

Un mil saith cant naw o ddegau,
Yn ddisfloeddio, pump o flwyddau,
Dyna oed y Sriol Silo,
Pan heb attal aeth MORGANS atto :
Clwch gyflawn hynt oi oedran yntau,
Mae Un yn ddigon at bump oddegau ;
Pan rowd mewn hedd ei gorph ir Bedd,
Ai anned fydd yno
Hyd nes delir i Landeilo
Trwy'r angel hoenus yw ddihuno,
Rhybydd yw ir byw yn benna,
Pan ddarffo'r ammod awn oddiyma ;
Ar ei ol fel a ffol,
Y gwrol ar gweiniaid
Yn ddigellwair fe fydd colled,
Os na Unir Crist ar Enaid.

J. H.

Arall ar yr un Mesur.

NID os im golwg, ond y galar,
 Ffa fyddoi'n aros ar y ddaear;
 Wrth weld y dynion gorau'donau,
 O hyd yn tynpu, ar hyd y tonnau;
 Y rhai fu gyda', gwedi'm gadel,
 Yn awr i rwyfo yn y rhyfel
 Ni wela'i mwy, o honynt hwy,
 Can's aethant trwy'r hafan;
 Yn ginnil adre ar ganol oedran
 Ni chair hwy'weithio ymma weithian;
 Anhawdd adde mae peth nddas,
 Oedd i'r angue fynd a MORGANS
 I bant yn wir, o'r Clynhir,
 'Rwy'n cywir ddymuno;
 Ac mae canocdd, ymma'n cwyno
 Am ei fath ef attom etto.

2.

Yr oedd ei le yn beraidd barod,
 Wedi ei brynu gan ei Eriod;
 Ni chas aros yma funed,
 Ond nes iddo, ddo'd yn aeddfed;
 'Nol bod yma'n canu gronyn,
 'Fe aeth i chwaraau ar y delyn;
 Lle nid os, cur na chro's,
 Yn agos i'w Brigfan;
 Mi allaf ddweud yn eglur weithian,
 Mae da oedd Margen Gryffydd Morgan;
 Bu yma dro yn cael ei dreio,
 A buw'n ei brofi, hawdd oedd prwfo,
 Fed olew'r ne, ynddo 'fe,
 Yn ddiau'rwy'n credu;
 Lleffer Arian ni 'hraid ofni,
 Ei Uchel Swm wna'i'ddynion fynnu.

3

Pe bawn yn mynd i geisio dywedyd
 Rhyw beth am rinweddau'fywyd;
 Gormod gwaith, rhy faith o lawer,
 I mi faneu, heno ei hanner;
 Gada'r cyfan waith rwy'n cofio,

Am y testun, fydd yn tystio ;
 Mac digon yw, gallu Duw,
 I gadw'n fyw yn angau :
 " Byw wyf fi medd Jesu'n ddian
 " A byw'n iach weithian fyddweh ehwi-
 Peidiwn byth a gwanobeithio, [thau : "
 Mae mwy na ffaith o filoedd eito,
 O ddynion byw, i foli i uw ;
 (Fy Enaid clyw hynny)
 Di gai ddigwr, ond y ddiogi
 Fynd i'r gwerfyll i gael gwerf.

4.
 Duw fon donio'r aeddfwyn DANIEL,
 I fyw trwy drefn yn ddi-diafel ;
 Yn ol rhinweddau'y dau ai magwys,
 I ber aroglu yn yr Fglwys ;
 Fi ddymuna Iddo'n addas,
 Ddau parth ysfryd hen Elias ;
 Ar fantell wiw o ha-ddiant Duw,
 Ar cyfryw'n ddiwiniad ;
 Nes caffo'i godi, at ei geidwad,
 I fyw yn gywrein, yn ei gariad,
 A hyn a weddau fod i'r weddw,
 Sef peidio'ymorol, am y marw ;
 Ond iddi ymroi yn awr i ffoi,
 At Dduw all roi iddi,
 Ran or hen addewid hynny,
 Sy ganddo i'r gweddwon, (dyna'm gweddi)

5
 Wrth ei brodyr dywda'n eglur
 Bawb yn gyffon cym'r wch gyffur,
 Er I chwi gollu, un or calla,
 Ag oedd ynghappel bach y Goppa ;
 Gall Duw roi doniau etto I DANIEL,
 Ai wneud e'n Golofn yn ei Deml
 I lanw ei le fel oedd E'.
 " Nddiamau, am hynny,
 Gwn y gweddau fod ein gweddi,
 Ar Dduw'n ddwys dawel heb ddislewi,
 A phawb yn wylo'n gyffredinol,
 Am gollu meddyg da dymunol ;
 Boddlonwn ni mae'r Enaid fry ;
 N'wir heddy' mor addas,
 Wedi' Urddo'n hardd ei Urddas,
 Ai frawd e'n Dwyn yn y deyrnas,

6.

Yn awr distewch gadewch e'n llonydd,
 'Mae'n cael ei lanw o Lawenydd
 Gyda chwmp'ni fy'n fwy hawddgar,
 Naca feddwn ar y ddacar;
 I gidi yn canu am y cynna,
 " Sanct, Sanct, Sanct, a haleluia,
 " Iddo'fe, fy yn ein lle,"
 Yn diodde; bo'r gallu
 O! mor fellus fydd ei folu,
 Yno'n dawl fyth heb dewi:
 Cofiwu niâu hyn yn hynod,
 Y cawn y ddynod rhyw ddiwrnod,
 Cael nerth i fyw yn ffafwr Duw,
 A hyn yw'n digonedd:
 Hawdd fydd tawi am dywydd oerodd,
 Os cair hi'n dawl yn y diwedd.

7.

Duw rho ini yn ddiamat,
 Rym i gym'ryd ol ei gamrau;
 I folu'r Brenhin mawr a brynnod,
 Yma ar gynydd, amryw ganodd:
 Fe'i mlyn hwy nghyd i gidi ar gy hoedd,
 Erbyn amser a Ordeiniodd;
 Fe dalodd fwy drostynt hwy,
 (A hynny'nwi'n gredu;)
 Nac mae'r ddacar hon yn feddu,
 Gwyn fyd fo a rhan yn haeddiant Jesu;
 Mae'r Oen, migoela'n drech na'r gelin,
 A JONES* Offeiriad syn offeryn; * Llwganner.
 Yn ei law ymaithraw,
 Yn gwneud braw i'r annuwiol;
 Ac yn rhybuddio'r ffyddlon Bobl,
 I ffoi at Dduw, 'gael byw'n dragwyddol.

8

Frodyr etto daliwn atti,
 Yr ym yn abal i wynebu;
 Ar Flynion rhif yswad,
 Ond cael ein canio yn y Cariad,
 Gwaawn a archodd Jesu'n gyfan
 Er i'n gollh ~~GWYBYDD MORGAN~~;
 Os felly bydd ni dde'n yn rhydd,
 Ar Ddydd ein marwolaeth;
 Yn ol y ddacar ni fydd hirach
 Yr hwn a'ed, 'F fed yn helaeth.
 Yr ym at'gid mewn byd o drafel.

Gwell yw rhedeg nes cal gafaél;
Yr wy'n rhywan i ddod i'r lan,
Rhowch ran, och gweddïau;
'Nol cael Jesu yn fy Mrcichïau,
Ni cholla'r fraint ermaint'fy meïau.

o.

Os holur aîm ei Oedran cywrein,
Nid oedd ond unarddeg a deu gen,
Ac Oedran Jesu ein llywydd llawen,
Oedd unmil faith cant pedwar ugain,
A phnmtheg; (cofiwn gyfri'n gywir;
Pan aeth'et adre'at ei frodyr;
I blith y llu, disglain fry,
Heb gelu ni goelwn;
Fod hyn yn arwydd os Y sturiwn,
'Dewn ninnau i'r lan na wan obeithiwn.
Egluratr Jones i'n clyw yn rhyfedd,
Mae Mamah hynod yw t rugaredd;
Duw nertha ni ddod attï hi,
A hynyn' ddiamau;
Fel byddom barod yn y borau,
Heb achos yngan gair ac angau.

O. D.

☞ Maddcued y darllenydd feïau'r ar-
graffi-walg.

